

Can Fontanals

El Pla del Penedès

Ubicació

Comarca:	Alt Penedès
Lloc/Adreça:	Paratge de cal Fontanals, camí de can Fontanals, est de la Sala i oest de les Bergadanes.
Emplaçament	A 1 quilòmetre al sud-est del poble del Pla del Penedès.
Alçada:	205,5

Coordenades:

Latitud:	41.40847
Longitud:	1.71949
UTM Est (X):	392974
UTM Nord (Y):	4584894

Classificació

Número de fitxa	08164 - 22
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XV-XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Observacions protecció:	BCIL - Conjunt nº 6 Annex 4 POUM. Clau 16.
Número inventari	2754, IPAC
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	002402500CF98E
Autoria de la fitxa	Josep Font i Piqueras
Data de registre de la fitxa:	dl., 15/05/2017 - 02:00

Descripció

Masia i conjunt d'edificacions annexes, amb probables orígens en època medieval, reformada i ampliada entre els segles XIX i XX.

Conforma Can Fontanals un nucli clos d'edificis adossats al volum principal, que correspon a la masia, limitat al sud pel torrent de Fontanals i al nord pel camí que condueix a la pròpia masia i segueix, en direcció oest, cap a la Sala i Puigdàlber.

Can Fontanals es situa aproximadament a 1 quilòmetre al sud-est del poble del Pla del Penedès i a 1,5 quilòmetres del de Puigdàlber. El mas s'emplaça just al marge nord del torrent de Fontanals, al peu del camí que condueix també cap a la Sala, situada a l'oest, a 700 m, i a la masia Berguedanes, situada a l'est, a 400 m.

La masia destaca per tractar-se de dos cossos units, afrontant les façanes. Probablement l'edifici original correspon al volum situat més al nord, arran del camí, que tindria la façana principal encarada al sud.

Aquesta posteriorment hauria estat cegada per l'adossament d'un nou volum, situat també a migdia, edificació la façana de la qual constitueix actualment el front principal de la masia.

El volum nord, de planta rectangular, es caracteritza per tractar-se del característic tipus basilical, de teulada a dues aigües i amb el cos central més elevat. És format per planta baixa, i pis, amb una segona planta únicament en aquest cos central. A la façana posterior, que és la única visible, no en romanen antigues finestres. Totes les existents semblen haver estat obertes, o si més no reformades, en època contemporània. Les tres existents en el primer pis disposen d'un amplit de pedra motllurat. Actualment (2017) tota la façana ha estat recentment arrebossada amb ciment, sense pintar.

En el volum sud el constitueix un edifici també de planta rectangular, de planta baixa, pis i planta sota coberta, amb carener central, transversal a la façana, a dues aigües. Per l'oest hi té un volum probablement adossat posteriorment. La façana, que és la principal de Can Fontanals, destaca per la composició simètrica. Al centre de la planta baixa hi ha l'accés, realitzat a través d'un interessant arc de mig punt amb dovelles esplandides. A cadascun dels seus laterals hi ha dues finestres, altes, amb un amplit semi-circular volat i motllurat, protegides per una destacada reixa de ferro profusament decorada, al centre de la qual hi ha forjades les inicials "PF".

La planta pis, sobre els mateixos eixos que les obertures de la planta inferior, presenta tres balcons, als que s'hi suma un quart, pràcticament idèntic, corresponent al cos afegit per l'oest. El balcó central, situat sobre la porta, és més ampli. Tots són de llosana de pedra, amb motllura de taló, i protegides per baranes de ferro també decorades amb motius geomètrics. Finalment, la planta sota coberta es caracteritza per disposar de quatre finestrons d'arc escarser. La planta baixa del cos annexat per l'oest és destinada a magatzem, a la qual s'hi accedeix a través de dos arcs escarsers, sense porta. Igual com la façana posterior, aquesta ha estat arrebossada recentment amb ciment. Enfront l'accés de la masia hi ha un empedrat de còdols i, flanquejant la porta, dos pedrissos.

D'altra banda la masia contempla altres edificacions annexes, com un cos destinat a habitatge en el lateral oest, al qual s'hi ha afegit un garatge, i diversos cossos adossats per l'est, destinats a magatzems agrícoles. El cost annexat per l'oest ha estat reformat recentment, segons es desprèn d'una fotografia de l'any 1982 (IPAC), en la que aquest edifici disposa en el primers pis d'una interessant galeria o naia amb arcs escarsers i un ràfec de dentellons que avui han estat totalment modificats. A l'entorn també hi ha diverses basses i un pou.

Observacions:

La denominació tradicional dels lloc, segons la documentació històrica, és "Fontanals de les Cases". A l'exterior de la casa hi ha les restes d'una base de premsa i d'un corró.

Història

Segons Salvador Llorac l'origen de l'edifici podria ser del segle XIII, quan s'estableix Barceló de Cases a les Bergadanes. No hi ha documents, però, que avalin que l'establiment correspongui a cal Fontanals. No és fins el 1516 que es documenta el cognom Fontanals al Pla, fet que sí que podria fer recular la casa un temps abans. El 1537 apareix un Francesc Fontanals, i el 1688 un Jaume Fontanals, "pagès de les Cases", que pagava al bisbe de Solsona per diverses peces de terra. Poc després, en un capbreu de 1699 hi apareix de nou "Jaume Fontanals de les Cases" (LLORAC, 2015:41).

L'Amillament de 157 esmenta la vídua de Fontanals de les Cases, tercer gran contribuent del terme. En el padró de 1864 s'exposa que la casa era habitada per 10 persones (LLORAC, 2015:41).

En la fitxa cadastral apareix com a data de construcció l'any 1850, que s'ha d'entendre com aproximada i corresponent probablement a la reforma o ampliació de la masia.

Bibliografia

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA (1985). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Pla del Penedès.

